

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

121. An si coniux infidelis velit permanere cum coniuge fideli sine iniuria creatoris & scandalo, possit hoc non obstante coniux fidelis nouum matrimonium inire? Et notatur, quod tutius est in hoc ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76405](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76405)

8. Nec valet obicere, quod in cap. coniugatus, de conuers. coniugatus dicitur, non posse virum suscipere Ordines sacros, nisi vxor in saeculo remanens amittat votum castitatis: ergo cum in casu nostro vxor haeretica, & emendata nolit emittere tale votum, vir innocens & fidelis non poterit ad ordines promoueri. Respondeo, dictam caput esse intelligendum, quando coniux non est liber ab onere coniugali, tunc enim non potest ingredi Religionem, nec suscipere ordines, quamuis vxor det facultatem, nisi illa remanens in saeculo emittat votum castitatis, seculus vero est dicendum, quando vir est omnino liber ab omni onere coniugali: tunc enim non requiritur, vt vxor promittat castitatem.

9. Nec etiam obstat dicere, quod post matrimonium contractum nullus potest ad sacros ordines ascendere, nisi in illis casibus, in quibus per sacros Canones conceditur, vt habetur in Extrauag. Antiqua Iohannis 22. de voto: at nullus extat textus Canonicus, in quo id concedatur in casu nostro: ergo, & c. Respondeo satis esse, si extet textus, in quo conceditur, vt per haeresim coniugis possit alter Catholicus ingredi religionem: nam eo ipso censetur etiam esse data facultas suscipiendi Ordines sacros: & ius coniugij sicut impedit, ne coniux ingrediatur religionem, ita impedit ne suscipiat Ordines sacros: cum ergo haereticus, postquam fuit de haeresi condemnatus, amittat omne ius coniugale, sicut potest alter coniux innocens & fidelis ingredi Religionem, ita etiam poterit ad Ordines sacros ascendere.

RESOL. CXXI.

An si coniux infidelis velit permansere cum coniuge fidelis sine iniuria Creatoris, & scandalo, possit hoc non obstante, coniux fidelis nouum matrimonium intrare? Et notatur, quod cuius est in hoc casu Summum Pontificem consulere, & dispensationem petere? At si aliquis hoc nollet efficere tenetur alterum coniugem monere, & inuitare ad fidem, & aliqua alia quae coniungere possunt in supra dicto casu, aduertuntur? Et tandem docetur, quod idem, quod in dicto casu dictum est de matrimonio dicendum est de ingressu Religionis, & de susceptione Ordinis sacri? Ex part. 3. tr. 4. Ref. 251. alias 252.

§. 1. Negatiue responderet Rebellius part. 2. lib. 3. quast. 10. num. 10. quia gratia non destruit naturam, ergo nec prior contractus per similem contractum in lege gratia sine culpa alterius coniugis soluetur. Idem docet Valentia tom. 4. disp. 10. quast. 1. p. 1. Toletus in summa lib. 7. cap. 7. Nauarrus in manuali, cap. 22. num. 49. & ex veteribus D. Bonauentura in 4. disp. 33. art. 2. quast. 1. D. Thomas ibidem quast. vnicia, art. 5. Ricardus art. 1. quast. 2. Paludanus quast. 1. art. 2. Durandus quast. 2. & alij, & adducunt textum in cap. gaudemus, de diuortijs.

2. Sed alij his non obstantibus putant absolute coniugem ex infidelitate ad Catholicam fidem conuersam posse transire ad alias nuptias, quamuis alter coniux in infidelitate persistens pacifice, & sine iniuria cohabitare veller. Et ita docet Sanchez de matrim. tom. 2. lib. 7. disp. 74. n. 9. & alij penes ipsum.

3. Ad argumentum vero desumptum ex cap. gaudemus, responderet Coninch de Sacram. disp. 26. dub. 5. num. 61. quod Pontifex ibi pro eodem sumit coniugem velle cohabitare manendo in sua infidelitate, & id velle cum contumelia creatoris, quia velle in infidelitate permanere, Dei contumelia est, praesertim quod talis, vel exemplo filios ad infideli-

tatem facile pertrahet, vel saltem erit infidelem, & hostem Dei fidelibus liberis dominari. Vnde hos duos casus, scilicet infidelem velle se conuertere, & nolle cohabitare fideli sine iniuria creatoris, aut ab ea discedere, ponit tanquam duo membra adaequate generis diuidentia.

4. Nota quod, verò Layman in Theol. mor. lib. 5. tract. 10. part. 2. cap. 3. num. 4. cum Veractuz in speculo part. 2. art. 29. putat ob auctoritatem Doctorum contrariae sententiae, longè tutius esse in hoc casu Summum Pontificem consulere, atque dispensationem petere.

5. At si aliquis hoc nollet efficere, tenetur alterum coniugem monere, & inuitare ad fidem. Vnde sequitur infideli perenti certum tempus ad deliberandum de conuersione, id debere ei concedi, quia hoc rationale est, nec ante potest constare eum esse pertinacem. Non tamen requiritur, vt per Ecclesiae sententiam declaretur esse pertinacem, sed sufficit alia via id constare, & idem quod de matrimonio dicendum est de ingressu Religionis, & de susceptione Ordinis sacri. Coninch ubi supra num. 62. & alij.

Sup. his lare infra in Ref. 125. à principio, vique ad §. Sed fit

RESOL. CXXII.

An coniux infidelis, qui fidelem coniugem sequi nolit, possit nouum sibi coniugem eligere? Et an si postea conuertatur, possit ei concedi dispensatio, vt alteri nubat, si vir eius aliam duxerit vxorem? Ex part. 3. tr. 4. Ref. 262. alias 263.

§. 1. Affirmatiue responderet Sanchez de matrim. tom. 2. lib. 7. disp. 77. num. 6. vbi sic ait. Licet infideli dissoluto semel fidelis matrimonio ad aliud transire. Ducor, quod nullo iure interdicitur infideli hic transitus, non enim humano Ecclesiastico, cum Ecclesia careat iurisdictione in infideles: ius verò saeculare nullibi reperitur. Nec ius diuinum naturale id infidelibus prohibet, quia est peccat violans ius diuinum naturale legis prioris matrimonij, qua astringebatur sequi priorem coniugem ad fidem conuersum, at priori illo matrimonio iam penitus dissoluto, nulla lex diuina naturalis prioris matrimonij, quod iam nihil est, superest, qua hic infidelis arceatur ab alio matrimonio, nec aliud ius diuinum id vetans reperitur. Haec omnia Sanchez.

Sup. contenta to in hac Ref. infra in Ref. 125.

2. Sed aduersus illum tener Basilius Pontius de matrim. lib. 7. cap. 48. num. 25. vbi probat suam sententiam ex cap. si infidelis 18 quast. 2. & ex D. Thoma in 4. sentent. disp. 37. quast. 2. art. 5. ad 3. vbi sic asserit. Postquam fidelis contraxit, solum est vinculum matrimonij ex vtraque parte, quia matrimonium non claudicat quantum ad vinculum, sed quandoque claudicat quantum ad effectum. Vnde in praenam vxoris infidelis ei indicetur, quod non possit cum alio contrahere magis, quam ex virtute matrimonij praecedentis, sed si postea conuertatur, potest ei concedi dispensatiue, vt alteri nubat, si vir eius aliam duxerit vxorem. Sic D. Thomas.

3. Nota verò quod hanc praenam non Ecclesia, sed Deus infligit propter iniuriam, qua infidelis ipsum Deum, veram fidem, & veritatem Sacramenti afficit, cuius poena Ecclesia est promulgatrix. Ex quibus facile refelles, quae pro sua sententia adducit Sanchez. Ita Pontius.

4. At his non obstantibus mihi opinio Sanchez probabilis etiam videtur, & illam nouissime docet Filiucius tom. 1. tract. 10 part. 2. cap. 7. num. 248. Barbosa in collect. tom. 4. part. 2. decretis causa 18 quast. 2. cap. 2. num. 4. & Coninch de Sacram. disp. 26. dub. 5. concl. 2. num. 66. vbi sic ait. Quod autem aliqui di-